

Lunds Universitet
Socialhögskolan
SOL 061 - Komparativ Socialpolitik
VT-2001

BORN TO WORK

Författare: Maria Edvardsson
Anna Widlund
Handledare: Lars Harrysson

ABSTRACT

Our aim with this research was to investigate the reasons behind child labour in India and what you could do to prevent it.

Interrogative sentences to answer the aim were:

- What does the child labour situation look like in India?
- Why does child labour exist in India?
- Is there any legislation in India about child labour, and if so, how does it actually work?
- How do they work in Trichy to prevent child labour?

The research was based on interviews and literature. Data was also collected through case studies at two different child labour prevention projects.

The main conclusion of this study was that poverty is the most important reason behind child labour. It was also obvious that other factors such as lack of education, traditional expectations and problems in legislation were of importance.

The projects in our case study mainly worked with education as a way to prevent child labour. This method had support in earlier research.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	4
1. Inledning	5
1.1 Problemformulering	5
1.2 Syfte och frågeställningar	6
1.3 Metod och urval	6
1.3.1 Undersökningsmetod	6
1.3.2 Intervjumall	7
1.3.3 Val av population	7
1.3.4 Primär- och sekundärdata	7
1.3.5 Bearbetning och analys	8
1.3.6 Tillförlitlighet	8
1.4 Fortsatt framställning	9
2. Barnarbete i Indien - en översikt	9
2.1 Vad är barnarbete?	10
2.2 Historik	10
2.3 Situationen i Indien	11
2.4 Effekter av barnarbete	12
2.5 Sammanfattning	14
3. Barnarbete och lagstiftning	14
3.1 Lagar kring barnarbete	14
3.1.1 Problem i lagstiftningen	15
3.2 Implementeringsproblem	16
3.3 Sammanfattning	18
4. Orsaker och åtgärder	18
4.1 Orsaker till barnarbete i Indien	19
4.1.1 Fattigdom	19
4.1.2 Lönsamhet för arbetsgivarna	19
4.1.3 Brister i utbildningssystemet	20
4.1.4 Analfabetism och attityder hos föräldrarna	21
4.1.5 Traditionella förväntningar	21
4.1.6 Övriga orsaker	22
4.2 Åtgärder mot barnarbete i Indien	23
4.2.1 Attack mot fattigdomen	23
4.2.2 Utbildning	23
4.2.2 Öka medvetenheten i samhället	24
4.2.4 Övriga åtgärder	24
4.3 Vem bär ansvaret?	25
4.4 Sammanfattning	26
5. Fältstudier – hur arbetar man för att förebygga barnarbete i Trichy?	27
5.1 Trichy	27
5.2 Barnarbetsundersökning i Trichy	28
5.3 CHEERS	29
5.3.1 Skolor för barnarbetare	29
5.3.2 Övriga åtgärder	31
5.4 SEVAI	31
5.4.1 Skolor för barnarbetare	32
5.4.2 Övriga åtgärder	33
5.5 Har projektens arbetssätt stöd i forskning?	33

5.6	Sammanfattning	35
6.	Resultatsammanfattning	36
7.	Kommer barnarbete förgå eller bestå?	36
	Källförteckning	39
	Bilagor	41

FÖRORD

Att skriva den här uppsatsen har varit mycket intressant och lärorikt. Vi har fått se och uppleva Indien på nära håll och det har varit fantastiskt spännande. Vi vill tacka alla våra intervjupersoner; Mrs Rani Peter, Dr K. Govindaraju, Dr Selwyn Stanley, Professor Zion Paul, Mr Thiru.V.Murthy samt personal och elever på Ambikapuram Special School i Trichy. Vi vill också tacka Karin Lidén för hennes hjälp och uppmuntran inför vår resa till Indien, Santhanam Rajagopal för all hjälp i Indien samt familjen Stephen i Trichy för deras stöd och gästfrihet. Vi vill också tacka vår handledare Lars Harrysson för att han har ställt upp närhelst vi har behövt hans hjälp. Sist men inte minst vill vi tacka alla de människor som vi mött på projekten som vi har besökt och som bemötte oss med en otrolig värme och vänlighet.

1. INLEDNING

1.1 Problemformulering

Indien är ett av världens största länder och är till ytan lika stort som Västeuropa. Befolkningen uppgår idag till över en miljard. Landet är uppdelat i 25 delstater, som har egna regeringar och självbestämmanderätt i vissa frågor. Indien är ett land med många olika kulturer och religioner. Detta tillsammans med landets storlek och den enorma folkmängden gör Indien till ett mycket splittrat land.

Ett stort problem i Indien är de stora klyftor som finns mellan invånarna. Många av orättvisorna bottnar i det traditionella kastsystem som fortfarande existerar i Indien. Enligt denna tradition, som har sin grund i hinduismen, anser man att vissa människor är födda till att vara fattiga och andra till att vara rika. I praktiken finns inget statligt skydds nät i Indien, utan familjen har sedan länge fått ta ansvaret för individens sociala trygghet.

Å ena sidan är Indien idag ett av de ledande länderna i världen beträffande datateknologi, men samtidigt lever 35 % av Indiens befolkning under FN: s fattigdomsstreck. Sociala problem som arbetslöshet, hemlöshet och barnarbete är fortfarande verklighet för många indier.

Under de senaste åren har barnarbete livligt diskuterats och debatterats internationellt i både politiska, ekonomiska och sociala sammanhang. Även i media har problemet uppmärksammas. Bl.a. har stora svenska företag pekats ut då de i sin produktion använt sig av barnarbetare utomlands. Barnarbete är ett ämne som på många sätt upprör västvärlden. I vissa fall har åtgärder, som t.ex. bojkott, vidtagits för att försöka förhindra att industrier i utländerna exploaterar barn.

Indien beräknas stå för 25 % av världens barnarbete. Vi ville undersöka hur det kommer sig att problemet är så utbredd just i Indien. Vi ville även komma underfund med vilka orsaker som ligger bakom barnarbete i Indien, samt vilka effekter det ger på det enskilda barnet och samhället. Det kändes också angeläget att ta reda på om det finns något man kan göra för att motverka problemet. Görs det i praktiken något för att förhindra barnarbete? Vi upplevde också att det var av största vikt att undersöka om det finns någon lagstiftning på detta område. Är barnarbete tillåtet i Indien, och om inte, hur kan det i så fall fortgå?

Det kändes intressant att ta reda på vad indierna själva anser om problemet och hur de ser på barnarbetets framtid. Innebär barnarbete endast något negativt för Indien, eller finns det omständigheter som gör att man vill ha kvar det?

1.2 Syfte

Vårt syfte är att belysa olika orsaker till barnarbete i Indien samt diskutera åtgärder för att motverka detta.

Våra centrala frågeställningar är:

- Hur ser situationen ut i Indien beträffande barnarbete?
- Varför existerar barnarbete i Indien?
- Hur ser lagstiftningen i Indien ut rörande barnarbete, och hur fungerar den i praktiken?
- Hur arbetar man i Trichy för att motverka barnarbete?

1.3 Metod och urval

1.3.1 Undersökningsmetod

Vi har gjort en kvalitativ undersökning. Vi ansåg att en sådan skulle ha bäst förutsättningar att ge svar på våra frågeställningar. Dessutom uppfattade vi att den skulle ge oss en djupare insikt om det problem vi valt att studera, än en mer kvantitativt inriktad undersökning skulle göra. Vi förstod tidigt att det fanns en risk för att missförstånd kunde uppstå med anledning av kulturella och språkliga hinder. En kvalitativ undersökning baserad på intervjuer var därför fördelaktig, då följdfrågor och ytterligare förklaringar gavs utrymme.

För att se hur man i praktiken kan förebygga barnarbete har vi gjort fallstudier där vi närmare studerat två projekt. En fallstudie innebär att man gör en empirisk undersökning av

ett fenomen i dess vardagliga sammanhang. (Robson, 2000, s 147). Syftet med fallstudierna har varit att ge oss en bild av hur man kan arbeta i praktiken, inte att utvärdera projekten.

1.3.2 Intervjumall

De centrala frågeställningarna i alla våra intervjuer har kretsat kring vilka orsaker som kan anses ligga bakom barnarbete, samt vilka åtgärder som kan motverka det. Förutom detta har intervjuerna skiljt sig åt något, eftersom våra intervjupersoner har haft olika kunskaper och erfarenheter beträffande barnarbetsfrågor. När det gäller intervjuer med företrädare för projekten vi studerat har en stor del av frågorna handlat om deras arbetsmetoder samt projektens organisation. (För intervjumall, se bilagor)

1.3.3 Val av population

I vår undersökning eftersträvade vi att få en bred bild av problemet barnarbete. Vi valde därför att intervjua personer från olika områden. För att få förståelse för den sociala och den ekonomiska aspekten av barnarbete och hur det påverkar samhället, valde vi att intervjua Zion Paul, Professor of economics, samt Dr. Selwyn Stanley, Head of Department of Social Work. Vi intervjuade the Collector, Thiru V. Murthy, som är den som har det högsta ansvaret i Trichy. Detta gjorde vi för att få reda på vad som gjordes för att förebygga barnarbete i distriktet.

I våra fallstudier valde vi att studera två olika projekt i Trichy. Vi valde CHEERS för att det är ett kommunalt projekt som är finansierat av regeringen och SEVAI för att det är en av de största och viktigaste frivilligorganisationerna i Trichy. Vi intervjuade företrädarna för dessa projekt, Rani Peter och Dr. Govindaraju, då vi trodde att de genom sina positioner inom organisationerna skulle kunna förmedla en övergripande bild av projekten. Under våra fallstudier har vi även samtalat med lärare och personal på projekten.

Då Indien är så stort insåg vi att vi var tvungna att begränsa oss. Vi inriktade oss därför på södra Indien för våra fallstudier. Att vi valde Trichy för våra undersökningar berodde på att vi hade kontakter där. Vi hade även fått information om att staden på ett bra sätt kunde representera södra Indien.

1.3.4 Primär- och sekundärdata

Vår undersökning bygger till lika delar på primärdata, d.v.s. intervjuer, som på sekundärdata i form av tidigare forskning på området.

Det finns nästan obegränsat med litteratur om Indien, men vi valde att endast använda oss av sådan litteratur som vi ansåg var relevant för våra frågeställningar. Mycket av vår uppsats bygger på fakta hämtat från Y.S Reddys bok "Child Labour". Anledningen till detta är att vi upplevde att den kunde ge en bra bild av vad barnarbete handlar om.

Det är viktigt att komma ihåg att intervjupersonerna endast förmedlar sin upplevelse av problemet, och att det är svårt att veta hur väl dessa stämmer överens med en mer generell bild. Vårt intryck är dock att våra intervjupersoner besitter stor kunskap på området och därför har gett oss en korrekt bild av situationen.

1.3.5 Bearbetning och analys

Vid alla intervjuerna har vi varit närvarande båda två. Då vi inte har haft tillgång till bandspelare i Indien, har vi båda skrivit ned intervjuerna under intervjutillfällena. Direkt efteråt har vi noggrant gått igenom och renskrivit vårt material. I vissa fall har vi upptäckt att det funnits ytterligare frågor att ställa. Vi har då tagit kontakt med intervjupersonen för att få dessa besvarade.

Under arbetets gång har vi eftersträvat att knyta våra intervjuer till tidigare forskning. Detta för att kunna analysera materialet och på så sätt kunna få en djupare förståelse för problemet.

1.3.6 Tillförlitlighet

När man som svensk åker till Indien för att studera barnarbete, har man omedvetet med sig ett sätt att se på problemet som grundar sig på västvärldens bild av barnarbete. Denna förförståelse definierar Thurén som "*... att vi inte uppfattar verkligheten enbart genom våra sinnen. Det som förefaller vara rena sinnesintryck innehåller i själva verket en god portion tolkning.*" (Thurén, 1993, s 53) Vi är väl medvetna om att vi burit med oss någon form av förförståelse under vårt arbete. Vi har under arbetets gång förhållit oss kritiska till vår förförståelse. Bl.a. har vi för att inte riskera att den litteratur vi tagit del av ska vara präglad av ett västerländskt synsätt, valt att främst inrikta oss på forskning gjord av indier.

Vi är medvetna om att företrädarna för projekten mycket väl kan ha vinklat svaren till den egna organisationens fördel. Detta är någonting vi har tagit hänsyn till då vi analyserat vårt material. Eftersom vårt syfte inte har varit att utvärdera projektens arbete, upplever vi inte heller att denna vinkling har påverkat vår uppsats i någon större utsträckning.

Vi kan omöjligt veta att de projekt vi har valt kan representera projekt i hela Indien. Landet är så stort och det är många skillnader delstaterna emellan. Det är därför viktigt att komma

ihåg att de projekt som vi beskriver är exempel på hur man arbetar i Trichy och inte i Indien som helhet. Den litteratur som vi har använt oss av beskriver dock barnarbete i hela Indien.

1.4 Fortsatt framställning

I kapitel 2 beskriver vi barnarbete översiktligt. Vi förklarar begreppet, beskriver olika typer av barnarbete och hur situationen ser ut i Indien. Vi beskriver vidare vilka effekter barnarbete kan ha på barnet och samhället.

I kapitel 3 tar vi upp de lagar som finns i Indien angående barnarbete. Vi tittar även närmare på eventuella problem med lagstiftningen, samt om det förekommer problem i implementeringen av lagarna.

I kapitel 4 undersöker vi vilka orsaker som ligger bakom barnarbete. I detta kapitel ges även exempel på åtgärder som skulle kunna motverka barnarbete. Vi undersöker vidare vilka som kan anses vara ansvariga för problemet.

Kapitel 5 bygger på vår fallstudie av barnarbetsprojekt i Trichy. I kapitlet beskriver vi projekten och hur de arbetar för att motverka barnarbete. Vi tittar även närmare på om projektens åtgärder har stöd i forskning.

Arbetet avslutas med en sammanfattning av vår undersökning samt en diskussion om huruvida barnarbete kommer att förgå eller bestå.

2. BARNARBETE I INDIEN – EN ÖVERSIKT

Barnarbete är ett ständigt aktuellt ämne som ofta uppmärksammas i dagens samhälle. Men barnarbete är inte något nytt fenomen, det har funnits i alla tider i de flesta länder runtom i världen. Vad kan egentligen betecknas som barnarbete? Hur ser situationen ut i dagens Indien och hur har den historiska utvecklingen sett ut i landet? I följande kapitel ska vi behandla dessa frågor samt försöka se problemet barnarbete ur en ekonomisk och social aspekt. Vilka effekter får barnarbete på samhället och inte minst vilka effekter får det på barnen?

2.1 Vad är barnarbete?

Det är svårt att utröna exakt vad barnarbete är. Det vi i väst ser som exploatering av barn, ses i många u-länder som något nödvändigt, beroende på att situationen ser annorlunda ut där. Thiru V. Murthy, District collector i Trichy och författare till boken "Empathy not sympathy", beskriver en barnarbetare på följande sätt: *"A working child is a child in the age of 5 to 15 who is doing labour, either paid or unpaid and is kept working at any hour of the day within or outside the family: basically a child who is deprived the right to education and childhood."*

(Murthy, 2000, s 14)

Enligt UNICEF utnyttjas barn om arbetet innebär:

- heltidsarbete vid alltför tidig ålder
- för många arbetstimmar
- arbete som utövas under onödig fysisk, psykisk eller social stress
- arbete och leverne på gatan under dåliga förhållanden
- bristfällig lön
- alltför mycket ansvar
- arbete som hindrar tillgång till utbildning
- arbete som försvagar barnets värdighet och självaktning, som t.ex. slaveri, skuldförbindande arbete och sexuellt utnyttjande
- arbete som är skadligt för barnets sociala och psykiska utveckling

(Reddy, 1999, s 4)

2.2 Historik

Barnarbete är inget nytt fenomen utan har existerat i de flesta samhällen i någon form. Om man ser till Indien har barnarbete i stort sett alltid förekommit. Det har länge funnits en tradition i Indien att barn ska delta i arbete både inom och utanför familjen. Om man går långt tillbaka i tiden deltog barn mestadels i arbete relaterat till jordbruk och djurskötsel. Med tiden blev det allt vanligare att barn var involverade i olika typer av hantverk och handel vid sidan

av jordbruket. I mitten av 1800-talet började storskaliga produktioner att förekomma. Eftersom statliga regleringar saknades för de anställdas förhållanden inom industrin, hade arbetsgivarna fritt spelrum att exploatera arbetskraft i Indien. I takt med att industrialiseringen satte fart ökade kraven på en större vinst bland arbetsgivarna, vilket fick till följd att man i allt större utsträckning anställde barn. (Reddy, 1999, s 9-10).

2.3 Situationen i Indien

I dagens moderna samhälle som karaktäriseras av effektivitet och massproduktion, kan barn ses utföra en mängd olika arbeten som kan vara riskfyllda för både deras fysiska och mentala utveckling. Det är fortfarande inom jordbruket, som omfattar en övervägande majoritet av Indiens arbetande befolkning, som man idag hittar flest barnarbetare. Trots att även jordbruket mekaniseras alltmer, ger det alltså fortfarande anställning till ett stort antal barn som utför en mängd olika arbetsuppgifter. Idag tvingas många barn att arbeta individuellt utan någon personlig eller faderlig vägledning, vilket de ofta fick förr i tiden då det var brukligt att de arbetade inom familjen. Det är vanligt förekommande att barn utför olika former av monotona, enformiga och riskfyllda arbeten, de behandlas ofta illa och det är inte ovanligt att de utnyttjas på olika sätt av arbetsgivarna. Effekterna av att barn arbetar är generellt negativa och skadliga för barnens fysiska, mentala och moraliska utveckling. (Reddy, 1999, s 10).

Ingen kan med säkerhet säga hur många barn som arbetar i Indien. Den statistik som finns är bristfällig och opålitlig. Beräkningar skiljer sig kraftigt åt beroende på vilka som utfört undersökningarna. Siffrorna varierar från 17.36 miljoner (Planning commission, 1983) till 70 miljoner (Campaign Against Child Labour, a nationwide network of 700 NGO:s). Pålitlig data angående barnarbete är begränsad eftersom barnarbete officiellt sett inte existerar i Indien. Därför inkluderas inte barnarbete i officiella undersökningar eller täcks av officiell statistik (Reddy, 1999 s 5-6). I takt med att det har skett en befolkningsexplosion runt om i världen har också antalet barn under 15 år ökat, speciellt i tredje världen. I många u-länder utgör barn under 15 år mellan 40 och 50 procent av befolkningen. Detta har fått till följd att antalet barnarbetare i Indien och i många andra u-länder har ökat. (Shah, 1992 s 11).

Det finns i Indien sex olika sorters områden där man kan hitta barn som arbetar. Dessa är:

Domestic service (på svenska ung. tjänare). Barnen arbetar som tjänare i rika familjer. De är ofta dåligt betalda och har nästan inga rättigheter. Det är inte ovanligt att de utsätts för

fysiskt och sexuellt utnyttjande. Problemet med den här sortens arbete är att det är så osynligt, vilket gör barnen ännu mer sårbara.

Forced and Bonded Labour (ung. slaveri). Barn tvingas till arbete genom att deras föräldrar t.ex. lämnar dem som pant till någon fabriksägare i utbyte mot en viss summa pengar. Oftast kan skulden aldrig återbetalas, vilket leder till ett livslångt slaveri.

Commercial Sexual Exploitation (sexuellt utnyttjande). Undersökningar som gjorts av frivilligorganisationer i Indien visar att en miljon unga flickor varje år tvingas in i den här formen av arbete, och det blir allt vanligare att även pojkar utnyttjas. Barnen löper en stor risk att drabbas av sexuellt överförbara sjukdomar, oönskade graviditeter och drogmissbruk.

Industrial and Agricultural Labour (industri och jordbruk) är två sektorer där man ofta hittar barn som arbetar. Det kan handla om allt från mattvävning, tillverkning av fyrverkeripjäser till teplockning och djurskötsel. Detta är ofta arbetsplatser som är mycket riskabla.

Street work (ung. arbete på gatan). Här är barnen till skillnad från de som arbetar som tjänare väldigt synliga. Barnen på gatan utför allt från skoputsning till biltvättning. Gatan som arbetsplats är ofta väldigt riskfylld. Den summa pengar som barnen tjänar ihop är oftast större än vad de som arbetar inom den offentliga sektorn får in.

Work for the family (arbete inom familjen). Barnen får hjälpa till på gården hemma med saker som att hämta vatten och mat, sköta djuren e.t.c. (Reddy, 1999, s 11-16).

Många av de vi har pratat med anser att arbete inom familjen kan vara förmånligt. Barnen får på en rimlig nivå lära sig att delta i hushållet och detta kan stärka deras självkänsla. Men arbetet är långtifrån bara positivt. Att arbeta inom familjen kan göra att det ställs alltför höga krav på barnen, att de tvingas arbeta så mycket att de inte har tid att gå i skolan. (Ibid). De personer som vi har intervjuat i Indien har genomgående sagt att arbete i hemmet inte kan räknas till annat barnarbete. Att barnen ska ställa upp för familjen är självklart i Indien, även om många anser att det är ett problem att de tvingas avbryta sina studier.

2.4 Effekter av barnarbete

Barnarbete har gett upphov till ett antal socioekonomiska problem. Barn tvingas av olika anledningar att arbeta när de istället borde befinna sig i skolan. Forskning visar att det är en framtida generation som riskerar att drabbas av kunskapsbrist och analfabetism. Zion Paul,

Professor of economics vid Bishop Heber College i Trichy, instämmer i detta och hävdar att långsiktigt kommer det här att påverka Indiens ekonomi negativt. Det kommer i framtiden inte att finnas tillräckligt med ekonomer och vetenskapsmän i Indien, eftersom inte tillräckligt många unga utbildar sig. Dr. Selwyn Stanley, Head of department of Social work vid Bishop Heber College, anser att barnarbete sett ur ett socialt perspektiv leder till många andra problem i samhället. Att barnarbetare utnyttjas på olika sätt av sin arbetsgivare är inget ovanligt. En följd av detta kan bli att barnen börjar experimentera med sex, droger och alkohol. Dr. Stanley säger också att samhället knappast skapar en bättre generation och att det kommer att straffa sig längre fram. Barnen växer upp och har då ett avvikande beteende. När de blir äldre finns det en stor risk att de kommer att komma i kontakt med brott av olika slag.

Det är inte bara samhället som påverkas negativt av barnarbete, barnen själva är ofta de som drabbas värst. Arbete vid ung ålder kan ha direkta konsekvenser på barnets utveckling, både mentalt och fysiskt. Rent fysiskt påverkas barnen genom stillasittande arbete och undernäring p.g.a. att de arbetar alltför många timmar i streck, och detta gör att barnen löper stor risk att drabbas av sjukdomar. Barn som arbetar i fabrik får ofta lyfta tunga saker och hantera maskiner, vilket gör att de ofta råkar ut för skador. Mentalt far barnen illa då de utsätts för alltför mycket stress och små barn påverkas genom att de tvingas vara borta från sin familj hela dagen. Även barnens moraliska värderingar påverkas negativt och barnen utvecklar lätt dåliga vanor. (Shah, 1992, s 39-42).

Är då barnarbete enbart något negativt? Åsikterna går isär lite. Enligt viss forskning kan arbete inom rimliga gränser vara bra för barnen. Så länge de inte utsätts för övergrepp och arbetet har ett syfte, samt om barnet ges mycket frihet, kan det även ses som något positivt. Barnen socialiseras, får kunskaper och utvecklar en skicklighet inom ett visst yrkesområde. Genom detta ökar barnets självkänsla och det blir mer oberoende och skapar sig en egen identitet. Andra viktiga lärdomar som barnet får när det arbetar är punktlighet och disciplin. (Boyden, 1998, s 75). Dr. Stanley föreslår att man istället för att skicka de barn som arbetar till den vanliga skolan ska utbilda dem inom olika yrken, så att de i framtiden kan få ett riktigt arbete. Efter skolan väntar bara arbetslöshet för dem, hävdar Dr. Stanley. Professor Zion Paul menar att barnarbete även för samhället kan vara positivt, men bara om man ser det kortsiktigt. 20 % av Indiens BNP grundar sig på barnarbete och 8 % av arbetskraften är barn. (Reddy, 1999, s 85). Industrin kan genom att använda sig av barnarbetare producera saker billigare och på så sätt kan priserna hållas nere, säger Professor Zion Paul. Både Dr. Stanley och Professor Zion Paul vill dock betona att de i längden inte ser något positivt med barnarbete.

2.5 Sammanfattning

Barnarbete har i alla tider varit och är fortfarande i allra högsta grad ett aktuellt ämne världen över och inte minst i dagens Indien. Hur många barn som arbetar i Indien går inte att fastställa p.g.a. bristande statistik, men att det rör sig om ett stort antal råder det ingen tvekan om. Små barn utnyttjas dagligen i arbete av olika slag, och följderna av det blir att inte bara barnens utan hela landets framtid ser osäker ut. Både forskningen och de personer vi har intervjuat menar att barnarbete till viss del kan vara positivt, men endast om man ser det kortsiktigt. I det långa loppet påverkas både barnen och samhället på ett mycket negativt sätt. Barnens mentala, sociala och fysiska utveckling hindras och det kommer att påverka samhället i stort. Det är en framtida generation som drabbas och detta kommer att inverka på Indiens sociala och ekonomiska framtid.

3. BARNARBETE OCH LAGSTIFTNING

En viktig fråga att ställa sig när man studerar barnarbete i Indien är huruvida det är tillåtet eller inte. Finns det lagar som reglerar arbetsgivares möjlighet att anställa barn? Hur är dessa lagar i så fall utformade, och vilka barn och vilka typer av arbeten inkluderas? Finns det problem och brister i lagstiftningen som bidrar till att barnarbete kan fortgå? Kan det finnas andra förklaringar till att eventuella lagar inte fungerar i praktiken? Detta är några av de frågor vi kommer att behandla i följande kapitel.

3.1 Lagar kring barnarbete

Det är lätt att tro att barnarbete i Indien är tillåtet då det är så pass utbrett som det är. Så är dock inte fallet. I artikel 24 i den Indiska grundlagen, står det inskrivet att det är förbjudet att anställa personer under 14 år i riskfyllda arbeten. Vad som menas med riskfyllda arbeten tas dock inte upp. (Menta, 1996, s 45). Utöver grundlagen finns det åtskilliga lagar och författningar som reglerar arbetsgivares möjlighet att anställa barnarbetare. Den första lagen som behandlade barnarbete, Children Pledging of Labour Act, kom redan 1933. Efter den har

det bildats ytterligare 13 större lagar vilka på olika sätt utökat skyddet för barnarbetare. (Sharma, 2000 s 12). Ofta riktar sig lagarna endast till arbetare inom vissa speciella yrkesområden, t.ex. Motor Transport Workers Act och Mines Act. Av naturliga skäl kommer vi inte att närmare beskriva alla dessa lagar, utan har valt att endast fokusera på de som verkar ha störst betydelse för barnarbete i Indien.

Employment of Children Act, 1938: Enligt denna lag är det förbjudet att anställa barn under 14 år inom vissa arbeten som räknas upp i lagen och som anses riskfyllda. Hit hör t.ex. arbete inom tändsticksfabriker, mattvävning samt processen att framställa beedi-cigaretter. En arbetsgivare som bryter mot denna lag kan dömas till fängelse under en månad och/eller Rs. 500 i böter. (ca 100 kr.) (Shah, 1992, s 53-54). Lagen gäller i hela Indien men dock ej för arbetsplatser där arbetsgivaren utför arbetet enbart med hjälp från sin familj. (Menta, 1996, s 56-57).

The Child Labour Act, 1986: Denna lags syfte är att förbjuda anställning av personer under 14 år inom vissa yrken som anses riskfyllda, samt kontrollera villkoren i andra. Den har i mycket ersatt *Employment of Children Act*. Det står inskrivet att inga barn får arbeta under natten eller mer än sex timmar/dag. Straffet för de arbetsgivare som bryter mot denna lag är 3-12 månaders fängelse samt böter med Rs. 10 000-20 000. (Ibid, s 66-67).

Factories Act, 1948: I denna lag förbjuds anställning av barn under 14 år i alla fabriker. För de mellan 14-18 år finns vissa restriktioner. De måste bl.a. ha ett hälsointyg från en doktor och får endast arbeta vissa timmar. Denna lag går dock ej att använda på fabriker där det arbetar mindre än 10 personer (om fabriken drivs med ström, annars mindre än 20 personer). Varje stats regering kan dock ändra denna föreskrift, dock inte om fabriken drivs enbart med hjälp av familjen. (Shah, 1992, s 52-53).

The Plantation Labour Act, 1951: Här förbjuds anställning av barn under 12 år på plantage där det arbetar mer än 30 personer. Ungdomar mellan 15-18 år måste ha ett läkarintyg, och ett falskt sådant kan medföra fängelse. Hur det är med barn mellan 12-15 framgår inte. Denna lag är den enda som lägger ansvaret för att barnet skall få utbildning på arbetsgivaren. Kanske beror detta på att plantagearbete ofta är förknippat med arbete tillsammans med familjen. (Menta, 1996, s 61-62).

3.1.1 Problem i lagstiftningen

Efter att ha studerat Indiens lagstiftning vad gäller barnarbete är det tydligt att denna innehåller en hel del brister. Lagarna täcker bara en liten del av alla de arbeten där barn är verksamma. Ofta vänder de sig till den organiserade sektorn och behandlar endast

arbetsplatser med många anställda. Många av de fabriker där barn arbetar definieras på detta sätt bort från t.ex. Factories Act. Arbeten inom den oorganiserade sektorn, där många barn arbetar som t.ex. tjänare eller inom mindre jordbruk, behandlas överhuvudtaget inte i lagarna. (Shah, 1992, s 70). Ofta är lagarna dessutom föråldrade och bör uppdateras. Under årens lopp har nya yrken tillkommit och fler faror har uppstått och dessa bör beaktas för att eventuellt föras in i lagarna. (Ibid, s 64). Det är tydligt att barnarbete inom familjen på många sätt exkluderas i lagarna. Kanske beror detta på det som framkom i kapitel 2, att den sortens arbete anses naturligt i Indien.

Det faktum att det finns så många olika lagar och att de har olika åldersgränser försvårar på många sätt genomförandet av lagarna. (Ibid, s 65). Rani Peter, Project director of CHEERS, pekar på att detta är en av anledningarna till att arbetsgivare kan anställa barn trots att det är förbjudet. Hon menar att just det faktum att det finns så många olika lagar att ta hänsyn till, försvårar det hela och gör proceduren att fälla arbetsgivarna lång och komplicerad.

Ett annat problem med lagarna kring barnarbete är att de har så många kryphål som gör det möjligt för arbetsgivarna att komma undan straff. Inom vissa områden så räcker det med att arbetsgivaren har sitt barn eller en nära släkting, som arbetar tillsammans med de andra barnen, för att han skall komma undan reglerna i the Child Labour Act. Och om han inte har ett eget barn är det alltid lätt för honom att påstå det. (Sharma, 2000, s 15). Under vår vistelse i Trichy besökte vi många familjer där även barnen var med och försörjde familjen genom att tillverka beedi-cigaretter. Från en arbetsgivare fick de i uppdrag att tillverka ett visst antal/dag. Tillverkningen skedde dock i hemmet och på detta sätt slapp arbetsgivaren undan alla lagar då det såg ut som om tillverkningen skedde inom familjen.

Enligt Professor Zion Paul är just det faktum att det finns så många kryphål i lagarna en stor anledning till att arbetsgivare kan fortsätta att ostraffat anställa barn. De som är ansvariga för detta menar han är politikerna. ”*The lawmakers are the lawbreakers*” .

3.2 Implementeringsproblem

Att barnarbete är så utbrett som det är i Indien, trots att mycket av det är förbjudet i olika lagar, tyder på att det även borde vara något utöver just lagarna som inte fungerar som det borde. Under vår tid i Trichy hörde vi bara talas om två fall där arbetsgivarna blivit dömda för att ha använt barnarbetare.

Dr. Selwyn Stanley menar att det inte är lagarna i sig som är problemet. De är både tydliga och bra. Istället pekar han på att problemet ligger i att implementeringen av dem inte fungerar. Detta menar han är regeringens fel. Det är endast de som kan se till så att lagarna efterföljs. Att de inte gör det menar han beror på att de inte tar problemet seriöst nog. Det finns ingen data över hur politikerna arbetar för att upprätthålla lagarna och inte heller någon utvärdering över hur de lyckas. Antalet barnarbetare pekar dock på att de inte lyckas så bra. (Sharma, 2000, s 15).

P.L. Menta och S.S. Jazwal menar i sin bok "Child Labour and the law", att de största anledningarna till att implementeringen av lagarna är så ineffektiv, är brist på adekvat tillämpning, på politisk vilja samt på medvetenhet hos föräldrarna som uppger falsk ålder på sina barn och har falska hälsointyg. Ett annat problem är att de inspektörer som skall upptäcka barnarbete är mycket få. (Menta, 1996, s 68). I tidningen "Competition Wizard" pekar Sharma på en del andra anledningar. Han menar att det finns en utbredd likgiltighet inför problemet bland de som arbetar för att upprätthålla lagarna. Denna likgiltighet är uppenbar på såväl nationell-, statlig- och distriktnivå. Ett exempel på detta är att varje stat måste formulera egna regler för implementeringen av "The Child Labour Act". Förrän det är gjort kan lagen ej fungera i dessa stater. I juli 1996, tio år efter att lagen kommit till, hade en majoritet av staterna ännu inte genomfört detta. (Sharma, 2000, s 15).

Det är inte ovanligt att de som står inför rätta i ett barnarbetsmål på olika sätt försöker förhindra den legala processen. Detta kan de göra genom att skrämma, hota och i vissa fall även använda våld gentemot barnen och deras advokater. Det är ej heller ovanligt att de försöker muta de statligt anställda. Dessa sätt att förhindra att rättvisa skipas försvårar självklart implementeringen av lagarna. (Ibid).

En annan viktig anledning till att implementeringen inte lyckas och så många arbetsgivare kommer undan straff är korruption, ett fenomen som genomsyrar hela det indiska samhället (Shankar, 1998, s 81). Korruption bland statligt anställda som arbetar med att upprätthålla lagarna är ökänd och mycket utbredd. Arbetsinspektörer, doktorer och jurister är alla kända för att ta emot mutor. (Sharma, 2000, s 15). Att just korruptionen är ett stort problem i implementeringen av lagarna, är något som många av de vi intervjuat tar upp. Syster Theresa, en av socialarbetarna på Ambikapuram special School, menar att just korruptionen är en stor anledning till att arbetsgivarna så sällan blir dömda. Rani Peter berättar att korrumperade läkare kan vara ett stort problem vid tillfällena då barnets ålder skall bevisas. Många gånger är även barnet självt osäkert på hur gammalt det är och ett läkarutlåtande kan då behövas.

1975 hölls ett nationellt seminarium i New Dehli angående arbete. Man kom där bl.a. fram till följande:

”Legal enactments and statutory provisions safeguarding the interests of child labour should be matched by adequate enforcement and inspecting machinery. The existing machinery, which is largely inadequate and ineffective should be strengthened and properly oriented(...)The implementation lapses on the part of employers of children should be properly investigated, reported, deterrently penalised and even widely publicised so as to build strong public opinion against defaulters.”

(Shah, 1992, s 64)

Det är sorgligt att se att det hänt så lite under de 26 år som gått sedan detta uttalande.

3.3 Sammanfattning

I det här kapitlet har det framkommit att det finns åtskilliga lagar som förbjuder, och på andra sätt reglerar barnarbete inom vissa områden. Dessa områden rör främst arbeten som anses speciellt riskfyllda, och åldersgränsen för barnen är oftast 14 år. Många arbetsområden som barn arbetar inom omfattas dock inte alls av lagstiftningen. Genomförandet av lagarna försvåras av att det finns så många olika lagar, samt av att de ofta innehåller kryphål som gör att arbetsgivarna kan komma undan straff. Andra faktorer som försvårar implementeringen är likgiltighet bland de som arbetar med att upprätthålla lagarna, samt den mycket utbredda korruptionen bland t.ex. arbetsinspektörer, läkare och jurister. Många av de vi har intervjuat menar att en stor skuld kan läggas på regeringen som inte tar problemet nog allvarligt, och som skapar lagar som inte fungerar i praktiken.

4. ORSAKER OCH ÅTGÄRDER

Att barnarbete är ett stort problem i Indien har tydligt visat sig i de föregående kapitlen. I detta kapitel kommer vi att redovisa de faktorer som ligger bakom barnarbete. Vilka är anledningarna till att detta problem är så utbrett i Indien? Vi kommer också att redogöra för eventuella åtgärder, föreslagna av såväl forskare samt personer vi intervjuat. Kapitlet avslutas med en redogörelse av vilka som kan anses vara ansvariga för problemet barnarbete i Indien.

4.1 Orsaker till barnarbete i Indien

4.1.1 Fattigdom

I Indien lever 35 % av befolkningen under FN:s fattigdomsstreck. (Vilket innebär att man lever på mindre än en US \$/dag). (Reddy, 1999, s 85). Fattigdomen har ofta ett samband med att lönerna är alltför låga och inte räcker till för att försörja en hel familj. Dessutom är arbetslösheten i landet stor, vilket självfallet bidrar till ekonomiska problem. (Ibid, s 115).

Alla de personer vi intervjuat menar att det är den enorma fattigdomen i landet som är en av huvudfaktorerna bakom barnarbete. Thiru V. Murthy, District collector i Trichy, säger i vår intervju med honom att *"Poverty is the main reason. It's not the childrens fault, it's not the parents fault. It's the economical system in India"*. Även Zion Paul, Professor of economics vid Bishop Heber college i Trichy, pekar på denna anledning: *"Poverty is the main cause. It's the only cause. The lack of means"*. Även annan forskning visar att så är fallet. Reddy framhåller i sin bok "Child labour" just denna faktor. Han menar att den huvudsakliga anledningen till att barnarbete existerar är ekonomisk. För att familjen skall kunna klara sin överlevnad är de fattiga ofta beroende av barnens inkomster. (Reddy, 1999, s 119). De flesta barnarbetare ger hela sin lön till föräldrarna, och detta är nödvändigt för att upprätthålla den ekonomiska nivån i hushållet och för att undvika svält i familjen. (Ibid, s 7).

Familjeunderstöd från staten är mycket ovanligt i Indien, och det är endast ett fåtal av arbetarna som får någon socialförsäkring genom sitt arbete. (Shah, 1992, s 37) I brist på socialt skyddsnät är det vanligt att fattiga föräldrar lånar pengar av lokala "money lenders". Som avbetalning på lånet blir de tvungna att låta sina barn arbeta för dessa personer. Ofta är dock lönen för barnen lägre än räntorna på lånen, vilket gör att lånen bara stiger och barnen tvingas fortsätta arbeta. (Sharma, 2000, s 13).

4.1.2 Lönsamhet för arbetsgivarna

Det är tydligt att arbetsgivare gör en stor profit på att anställa barnarbetare och att detta är en viktig anledning till att det kan existera. Reddy skriver i sin bok "Child labour" att barnarbete inte skulle förekomma om inte arbetsgivare var beredda att exploatera barn. Ofta går barnens föräldrar arbetslösa, samtidigt som deras barn blir erbjudna arbete. (Reddy, 1999, s 7). Vad beror detta på?

En av anledningarna är att barnens löner är lägre, ofta tjänar de endast hälften eller ännu mindre av vad vuxna tjänar. (Ibid, s 33). I och med industrialiseringen blev det allt viktigare

för arbetsgivarna att kunna göra en så snabb och stor profit som möjligt. Många arbetsgivare anser att mycket av de vuxnas arbete kan göras av barn, och väljer därför detta alternativ för att få större vinst. (Shah, 1992, s 36).

Många av våra intervjupersoner pekar på att just låga löner är en stor anledning till att arbetsgivare anställer barn. Zion Paul, menar att som det ser ut idag, skulle många arbetsgivare inte kunna ha kvar sin verksamhet om det inte kunde anställa barnarbetare, eftersom de skulle förlora så mycket vinst på att anställa vuxna. Många tror att arbetslöshet bland vuxna skulle minska om barnarbete försvann, men så är inte fallet, anser Zion Paul. Han menar att arbetsgivarna endast tänker på att företaget skall gå med vinst. Högre löner innebär högre kostnader, och därmed högre priser. Detta skulle minska efterfrågan och vinsten, och arbetsgivarna skulle istället välja att inte fortsätta, eller att inte starta företag överhuvudtaget.

En annan teori till att arbetsgivare efterfrågar barn, är att vissa industrier kräver små och flinka fingrar. Barns fingrar anses bättre lämpade för t.ex. tillverkning av mattor och rullande av beedi-cigaretter. (Reddy, 1999, s 34). I en artikel i tidningen "Competition Wizard", menar Sharma dock att denna teori bara är en myt. Om arbetsgivare ansåg att de var i behov av små, snabba fingrar skulle kvinnors händer vara lika bra lämpade. (Sharma, 2000, s 14).

I ovan nämnda artikel menar man istället att anledningen till att arbetsgivare föredrar barn är att de är fogliga. (Ibid). Denna faktor pekar även Reddy på då han skriver att "*Children are more malleable, they will do what they are told without questioning authority*". (Reddy, 1999, s 7). Han menar vidare att det är liten chans att de organiserar sig för att kämpa mot nedtryckande behandling, och inte slår tillbaka om de blir utsatta för misshandel. Detta menar han är ännu en anledning till att arbetsgivare föredrar barn. (Ibid).

Detta är något som även många av de vi intervjuat pekar på. Rani Peter, Project director of CHEERS, säger i vår intervju med henne att anledningen till att arbetsgivare anställer barn är att: "*Children are more obedient and easy to manage. They can work for longer hours and do any kind of work*". Dr. Govindaraju, Director of SEVAI, menar i vår intervju med honom, att en annan anledning är att barnen är rädda för arbetsgivaren och därför lyder och därmed är lättare att hantera än vuxna.

4.1.3 Brister i utbildningssystemet

I Indien råder allmän skolplikt för barn mellan 6-14 år. I realiteten är dock endast hälften av barnen i åldern 11-14 år inskrivna i skolan. Framförallt är det studenter från landsbygden som inte fullföljer utbildningen. De delstatliga skolorna är gratis (det tillkommer dock en låg avgift

för skoluniform, böcker o.s.v.), men standarden på dessa är låg. Inom de privata skolorna är standarden högre men många har ej råd att ta del av dessa. (Furubrant, 1998, s 13).

Att det är så många barn som inte tar del av utbildningen har många orsaker. På många håll saknas skolor och barnen har därför ingen möjlighet att få utbildning utan söker sig till arbeten istället. Sociala besparingar har även slagit hårt mot de skolor som finns och lärarna är därför mycket få och läromedlen dåliga och otillräckliga. (Reddy, 1999, s 93) Ofta är utbildningen rigid och oinspirerande. Många barn väljer därför att hoppa av utbildningen och börja arbeta, då de inte upplever att de lär sig något nyttigt i skolan. (Ibid, s 8)

En stor anledning till att barnen inte fullföljer utbildningen är att familjen inte har råd att låta barnen gå i skolan. Trots att kostnaderna är låga, blir förlusten mycket stor om man räknar till det familjen förlorar genom barnets uteblivna arbetsinkomst. (Ibid, s 93).

4.1.4 Analfabetism och attityder hos föräldrarna

I Indien är den lägre socioekonomiska gruppen av människor ofta analfabeter. Många föräldrar från denna grupp inser inte vikten av utbildning för deras barn. (Shah, 1992, s 35). De anser att det är genom att arbeta som barnen skaffar sig användbara lärdomar inför framtiden. (Sharma, 2000, s 12). De tänker kortsiktigt och inser inte att brist på utbildning leder till ett liv utan tillgång till högre utbildning, och att detta i sig leder till fattigdom och barnarbete inte bara för deras barn, utan för flera generationer framåt. (Reddy, 1999, s 8)

Rani Peter, menar i vår intervju med henne att detta är ett stort problem bland föräldrarna. *”(There is) no awareness of the importance of education among the parents, the family gives the priority to money and not education”.*

4.1.5 Traditionella förväntningar

Många forskare menar att även traditioner och kulturella mönster i samhället har stor betydelse för att det finns så mycket barnarbete i landet. Även om kastsystemet i Indien idag inte är av lika stor betydelse som innan, existerar det fortfarande i allra högsta grad. På många av de skolor vi besökt, förs fortfarande uppgifter på barnens kasttillhörighet ner tillsammans med andra uppgifter om barnet.

I Indien har man länge ansett att människor med en viss kasttillhörighet är födda till att arbeta med sina sinnen, medan andras uppgift i livet är att arbeta med kroppen. Traditionellt har det därför länge varit så att fattiga och lågkastiga främst arbetar inom hårda och riskfyllda arbeten. Om barn av lägre kast arbetar ses det i samhället ofta som att det helt enkelt är deras lott i livet att göra det. (Reddy, 1999, s 9). Många menar att om alla skulle utbilda sig och

tillåtas komma upp till en lika nivå i samhället, skulle ingen längre välja att arbeta inom jordbruk och inom de tunga, riskfyllda yrkena. (Ibid, s 8).

Reddy pekar i sin bok "Child Labour" på nödvändigheten av att inse sociala attityders påverkan på barnarbete. Han menar att barnarbete "*must be seen as less of a phenomenon of poverty and more of social attitudes and sensibilities. As long as child labour is seen primarily as an economic problem, there will be arguments supporting it.*" (Reddy, 1999, s 123)

4.1.6 Övriga orsaker

Ministry of Labour, Government of India, pekar på att stora familjer är en av förklaringarna till barnarbete (Shah, 1992, s 35). Även Dr. Govindaraju, menar i vår intervju med honom, att detta är en stor anledning. Han menar att ofta skaffar föräldrarna många barn då de inte tror att alla kommer att överleva. Ofta tror man också att många barn långsiktigt kommer att gynna dem ekonomiskt. Tyvärr resulterar detta i att de inte har råd att ensam försörja hela familjen.

En av lärarna vi intervjuade vid Ambikapuram Special School, menar att barnarbete ofta bottnar i familjeproblem t.ex. att fadern i familjen är alkoholist. Även forskning visar att inkomsterna från barnen ofta används för att finansiera missbruk i familjen. (Reddy, 1999, s 36). Reddy menar i sin bok "Child Labour" att globaliseringen påverkar barnarbetet i landet. Han menar att detta ökar kraven på att varor skall vara billiga och att detta i sig främjar barnarbete. Han säger vidare att västländers bojkott av varor gjorda av barn, inte kommer att minska barnarbetet i landet. Det kommer endast att öka fattigdomen inom dessa familjer och barnen kommer istället att arbeta inom andra fabriker än de som exporterar till västvärlden. (Ibid, s 87).

Då vi har analyserat vårt intervjumaterial har vi sett tendenser till att den nivå man arbetar på, påverkar ens syn på vilka orsakerna är till barnarbete. Professor Zion Paul och Dr. Stanley nämner främst strukturella faktorer t.ex. fattigdom som orsaker till barnarbete. Lärarna på Ambikapuram Special School pekar istället främst på problem inom familjen som en bakomliggande faktor. Antagligen beror detta på att lärarna arbetar betydligt närmare barnen än vad de andra gör och därför tydligare ser de problem som existerar inom familjen.

4.2 Åtgärder mot barnarbete i Indien

4.2.1 Attack mot fattigdomen

Enligt International Labour Organisation skulle barnarbete automatiskt upphöra om inkomsterna i de berörda familjerna ökade. (Reddy, 1999, s 87). Forskning vi tagit del av samt de flesta av de personer vi intervjuat är överens om att en allvarlig attack mot fattigdomen i landet skulle minska barnarbetet. Dr. Stanley säger i vår intervju med honom att *"There is no solution as long as there is poverty"*. Han menar vidare att det är viktigt att regeringen kämpar mot fattigdomen i landet. Ett sätt att göra detta menar han är att genomföra arbetsgenererande program, så att de vuxna får en chans att komma ur arbetslösheten. Även Reddy pekar i sin bok *"Child Labour"* på att inkomst- och arbetsgenererande program kan vara en av lösningarna på barnarbete. (Ibid, s 97) Han säger vidare att det är viktigt att man bygger upp ett socialt skyddsnät i landet så att de fattiga kan få hjälp. (Ibid, s 8)

Reddy pekar på att det är viktigt att på olika sätt styrka de fattiga, så att de själva kan ta sig ur fattigdomen. Ett sätt att göra detta menar han är att attackera den maktlöshet som ofta kommer ur diskriminering av utsatta sociala grupper som lågkastliga och fattiga. En lösning på det vore att kvotera in dem i kommunpolitiken. Ett annat sätt att hjälpa de fattiga så att de själva kan ta sig ur fattigdomen menar han vore att ge dem större möjlighet att ta lån. (Ibid, s 18). Dr. Stanley menar att självhjälpsgrupper, som finns på många ställen i samhället idag, ofta kan hjälpa människor att komma ur fattigdomen.

4.2.2 Utbildning

Många finner en av lösningarna till barnarbete i en förändring av utbildningssystemet. En utbildning med hög kvalitet och med relevanta utbildningsprogram skulle få föräldrar och barn att se en mening med utbildningen, och alltfler skulle välja utbildning framför arbete. (Reddy, 1999, s 17). Budgetunderstödet till skolan måste öka markant så att utbildningen kan förbättras och fler skolor byggas. Det är viktigt att skolan blir obligatorisk även i verkligheten och det är därför av stor vikt att alla får tillgång till skolor. Så länge det finns en möjlighet för barnen att inte gå till skolan, kommer de att fortsätta arbeta. (Reddy, 1999, s 88).

Rani Peter, menar att utbildning för barnen är den huvudsakliga lösningen på problemet. Hon anser att det är mycket viktigt att barnen lär sig de grundläggande kunskaperna som att läsa och skriva. Även Zion Paul pekar på att utbildning är mycket viktigt för att barnarbete skall upphöra. Han menar att det är ytterst viktigt att människorna i samhället är politiskt-

socialt- och ekonomiskt medvetna så att de kan påverka samhället i rätt riktning, och välja kompetenta politiker. Saknas denna medvetenhet, kan inget göras anser han.

Dr. Stanley, tycker dock inte att traditionell utbildning är någon bra lösning för barnarbetare. Om dessa barn skall få utbildning, skall det i så fall vara praktisk träning, anser han. Det är bättre att lära dem vissa saker så att de kan starta eget och slippa bli exploaterade. Han ser ingen vits med att ge dem en examen och sedan sända ut dem i arbetslöshet.

En stor del av barnen som inte går i skolan gör det p.g.a. att familjen inte har råd att förlora deras inkomst. Reddy menar därför i sin bok "Child Labour" att det är mycket viktigt att fattiga föräldrar får kompensation från staten om de låter barnen gå i skolan, istället för att arbeta och tjäna pengar till familjens försörjning. En sådan kompensation skulle i så fall motsvara 2 % av Indiens BNP. (Reddy, 1999, s 96).

4.2.3 Öka medvetenheten i samhället

Zion Paul säger i vår intervju med honom att "*The people also has to be aware of the problem, so that they can do something about it*". Dr. Govindaraju pekar också på att det är viktigt att människor i allmänhet blir medvetna om effekterna av barnarbete, så att de lägger större vikt vid problemet. Även annan forskning pekar på att det är viktigt att allmänheten lär sig om effekten av barnarbete, så att de kan gå samman och påverka regeringen att ta problemet på allvar. (Reddy, 1999, s 19).

Allmänheten måste också bli medveten om de lagar och regler som finns angående barnarbete i Indien. (Sharma, 2000, s 16) Lagstiftningen kan även få människor att förstå problemet och främja debatt på området. (Reddy, 1999, s 18). Dr. Govindaraju, säger dock i vår intervju med honom att han är övertygad om att i alla fall arbetsgivarna är medvetna om att barnarbete är förbjudet.

4.2.4 Övriga åtgärder

Det är viktigt att lagstiftningen ändras så att den även kommer att innefatta den informella sektorn. Som det är idag är fortfarande mycket barnarbete tillåtet, och lagen måste justeras så att även yrken som tjänare och arbete inom familjeföretag förbjuds. (Reddy, 1999 s 18). Det är även nödvändigt att implementeringen av lagarna fungerar bättre om man skall kunna bekämpa barnarbete. (Sharma, 2000, s 16).

Vissa forskare anser att en utveckling av teknologin så småningom kommer att minska efterfrågan på utbildade barnarbetare, och att arbetsgivare istället blir mer beroende av

utbildad arbetskraft. Föräldrarna kommer då att skicka sina barn till skolan för att få den utbildning som blir nödvändig för att få anställning. (Reddy, 1999, s 122).

I en artikel i "Competition Wizard", September 2000, pekar Sharma på att i och med att barnarbete är ett så komplext problem, kommer det inte att gå och lösa genom att endast rikta in sig på en faktor, t.ex. utbildning eller implementering av lagar. Även många av de vi intervjuat pekar på problemets komplexitet och menar att kampen mot barnarbete måste vara en långsam process. Zion Paul säger att "*The process must be very slow. If you do something, you must have an alternative*". Vidare menar han att om man eliminerar barnarbete, måste regeringen kompensera arbetsgivarna för den förlust de i så fall skulle göra. Detta menar han skulle kunna ske genom höjda skatter.

I ovan nämnda artikel i "Competition Wizard" menar Sharma också att det måste finnas alternativ innan man kan ingripa mot barnarbetet:

"The Government of India must ensure that the needs of the poor are fulfilled before attacking child labour /.../ No matter how hard India tries, child labour will exist until the need for it is removed".

(Sharma, 2000, s 16)

Hur man ser på möjligheten att lyckas bekämpa barnarbetet varierar bland de vi intervjuat. Rani Peter tror visserligen inte att regeringen kommer att lyckas med sitt mål att ha utrotat barnarbetet innan år 2005, men hon är ändå positiv till framtiden och tror att regeringen kommer att lyckas till 50 %. Dr. Stanley är dock betydligt mer skeptiskt till möjligheten att barnarbete i Indien kommer att upphöra: "*Not unless poverty will disappear and I don't see that happening in a hundred years*".

4.3 Vem är ansvarig?

Många av de vi intervjuat anser att anledningen till att barnarbete existerar främst är regeringens fel. Dr. Stanley menar att "*...it's the governments responsibility to take care of the children. Child labour is a failure of the government*". Han säger vidare att han inte anser att regeringen tar problemet på allvar, de måste lägga större vikt vid att få bort barnarbete och på att minska fattigdomen. Dr. Stanley säger att regeringen går ut med att de följer FN: s barnkonvention, men i realiteten fungerar inte implementeringen av deras beslut. De måste se till så att lagarna upprätthålls, och han menar att det endast är regeringen som kan göra det.

Även Dr. Govindaraju menar att regeringen ger sken av att ta problemet på allvar genom att bl.a. stifta lagar som förbjuder det. Men då lagarna innehåller så många kryphål så fungerar de inte i verkligheten.

Professor Zion Paul säger att: *“The politicians are ultimately to be blamed”*. Han säger att om regeringen tar sitt ansvar och inser problemet med barnarbete så kan det utrotas. Gör de inte det så kommer Indien bara att bli fattigare och fattigare. Vidare menar han dock att det även är samhällets fel. Han säger *“It’s also the society’s responsibility. We elect the politicians, we deserve them”*.

Rani Peter anser dock att regeringen definitivt tar problemet på allvar, men att det är näst intill omöjligt för regeringen att ta hand om hela Indiens befolkning. Hon anser istället att mycket av skulden kan läggas på föräldrarna då de borde ta större ansvar för sina barn och se till att de fick utbildning.

I tidningen 'Competition Wizard' pekar Sharma på att mycket av ansvaret ligger hos regeringen:

“India needs to adress the situation by tackling the underlying causes of child labour through governmental policies and the enforcement of these policies. Only then will India succeed in its fight against child labour”

(Sharma, 2000, s 16)

4.4 Sammanfattning

I detta kapitel har det framkommit att anledningarna till att barnarbete existerar i Indien är många. Mycket beror dock på den enorma fattigdomen. Ofta är familjen beroende av barnens inkomst för att överhuvudtaget kunna överleva. En annan anledning är att arbetsgivare föredrar barn då deras löner är låga och de är betydligt fogligare än vuxna och därför lättare att exploatera. Många menar också att det finns stora brister i utbildningssystemet som gör att många barn inte har möjlighet att ta del av undervisningen, eller helt enkelt prioriterar arbete då de inte anser att undervisningen är bra nog. Även traditionella förväntningar som bottnar mycket i kastyssystemet leder till att många i samhället anser att det är fullkomligt naturligt att barn av lägre kast skall arbeta istället för att gå i skolan. Ofta anser inte heller barnens föräldrar att utbildning är nödvändig.

Många anser att lösningen på barnarbete är att ingripa mot fattigdomen i landet genom t.ex. inkomst- och arbetsgenererande program. Det är även viktigt att styrka de fattiga så att de

själva kan ta sig ur fattigdomen. En annan lösning skulle vara att förbättra utbildningssystemet så att alla barn får tillgång till skolor och undervisningen blir bättre. Vissa menar dock att det är viktigt att man i så fall kompenserar föräldrarna för den ekonomiska förlust de gör då barnen inte arbetar. Man menar även att det är nödvändigt att allmänheten blir medveten om effekterna av barnarbete så att de kan bilda en opinion som kan påverka regeringen. Andra lösningar är att förbättra lagarna samt implementeringen av dessa.

Många menar att problemet är så komplext så att man inte endast kan använda sig av en lösning för att eliminera det. Dessutom pekar man på att det är viktigt att man funnit alternativ innan man tar bort barnarbetet.

De flesta menar att det yttersta ansvaret för att barnarbete existerar ligger hos regeringen.

5. FÄLTSTUDIER - HUR ARBETAR MAN FÖR ATT FÖREBYGGA BARNARBETE I TRICHY

Under de två veckor som vi tillbringade i Tiruchirapalli (Trichy), besökte vi två olika barnarbetsprojekt för att se exempel på hur man i Trichydistriktet arbetar för att förebygga barnarbete. Den ena organisationen, SEVAI, är en frivilligorganisation medan den andra, CHEERS, drivs i samarbete med regeringen. Vi intervjuade Dr. Govinadaraju, Director of SEVAI och Rani Peter, Project director i CHEERS, samt besökte och intervjuade personal på projekt som drivs av organisationerna. Materialet om projekten bygger på dessa intervjuer samt informationstexter om projekten.

Vi kommer i följande kapitel att beskriva hur de här två organisationerna arbetar för att förebygga barnarbete. Vi kommer vidare att titta på hur deras sätt att arbeta överensstämmer med vad som i de föregående kapitlen framkommit skulle kunna vara bra åtgärder för att lösa problemet.

5.1 Trichy

Delstaten Tamil Nadu längst ned i södra Indien består av 30 distrikt. Ett av dem är Trichy, som vi har valt för vår undersökning. Trichy är en typiskt sydindisk stad med en befolkning

på nära en miljon. Trichy har en hög standard när det gäller utbildning och där finns många universitet och colleges. Människorna i Trichydistriktet livnär sig i huvudsak på jordbruk. Förutom inom jordbrukssektorn är de vanligaste områdena där det arbetar barn i Trichy: ädelstenspolering, stenhuggning, lädergarvning, tändsticksindustri samt rullning av beedicigaretter. (Mokvist, 2000, s 13).

Hur många barn som arbetar i Trichy är mycket svårt att fastställa. Undersökningar som har gjorts har kommit fram till helt olika resultat och siffrorna varierar från 4000 till 40 000. (Ibid). Vad som däremot har framkommit i våra intervjuer är att Trichy inte skiljer sig särskilt mycket från övriga Indien. Enda skillnaden är att det finns olika sorters industrier i olika delstater, vilket gör att barn arbetar inom olika sektorer beroende på var de bor.

5.2 Barnarbetsundersökning i Trichy

I Trichydistriktet gjordes 1995 en undersökning för att ta reda på hur många barn mellan 6-14 år som befann sig i arbete, samt under vilka förhållanden de levde. Genom att först ta reda på vilka barn som inte var inskrivna i skolan, kunde man sedan söka upp dessa barn för att undersöka om de var involverade i barnarbete. 4334 barn identifierades genom denna undersökning. Dessa barn levde både i staden och ute på landsbygden, och arbetade alla inom s.k. riskfyllda arbeten. (Informationshäfte om CHEERS).

Arbetsområden	Ålder				Totalt		Total-Summa
	6-8		9-14		M	F	
	M	F	M	F			
Synthetic Gem Cutting	77	71	1678	1659	1755	1730	3485
Stone Crushing	2	1	81	77	83	78	161
Match Industri	-	-	6	11	6	11	17
Beedi Rolling	23	32	118	498	141	530	671
Totalt	102	104	1883	2245	1985	2349	4334

Källa: Informationshäfte om CHEERS

Av tabellen framgår att majoriteten av barnen i undersökningen arbetade med att framställa ädelstenar. De flesta barn som arbetade var mellan 9-14 år.

Under 1997 genomfördes ännu en undersökning på order av the Supreme Court, för att identifiera barn som arbetade både med riskfyllda och icke riskfyllda arbeten i Trichydistriktet. Totalt identifierades då 2962 barn, av vilka 1577 hade arbeten som anses

riskfyllda, och 1385 arbetade inom branscher som ej anses vara det, t.ex. hotell, biografer och verkstäder. (Ibid).

Efter undersökningen som gjordes 1995, genomfördes under tre månader en kampanj i distriktet. Detta gjorde man enligt Dr. Govindaraju för att på olika sätt motivera föräldrarna till de barn man i undersökningen identifierat att skicka dem till skolan. Då kampanjen var genomförd började 1500 av barnen i skolor drivna av CHEERS och 1250 barn i skolor drivna av SEVAI.

5.3 CHEERS

CHEERS - Child Labour Elimination and Effective Rehabilitation Society, är ett projekt upprättat 1995 av den indiska regeringen, med syfte att förebygga barnarbete i Trichydistriktet. Thiru V. Murthy, District collector i Trichy, är ordförande i projektet men det drivs i huvudsak av Rani Peter, samt övriga anställda. (Informationshäfte om CHEERS) Rani Peter berättar att CHEERS finansieras genom pengar från den indiska regeringen som varje år bidrar med Rs. 5,1 miljoner. Även UNICEF har skänkt pengar till projektet.

5.3.1 Skolor för barnarbetare

I CHEERS regi drivs 38 specialskolor av 14 olika frivilligorganisationer i Trichydistriktet. Dessa skolor riktar sig endast till barnarbetare, eller barn som tidigare arbetat och därför inte har kunnat ta del av vanlig undervisning. Totalt går varje år ca 1500 barn i dessa skolor. Varje skola har två ämneslärare samt en yrkeslärare. De har alla en månadslön på Rs. 800. (Informationshäfte om CHEERS).

Normalt bedrivs undervisningen mellan 10-16, men vissa skolor har även kvällsundervisning då många barn fortfarande arbetar under dagarna. Rani Peter menar att det är omöjligt att lyckas med att få alla barn att sluta arbeta, då de ofta tjänar ca Rs. 40 per dag och familjen är beroende av dessa pengar. Att omedelbart upphöra med allt barnarbete går inte, utan det är en process. Hon berättar vidare att det i skolorna inte är lika hård disciplin som i vanliga skolor. Om barnen har uppgifter att sköta hemma, t.ex. att ta hand om djuren, så går det bra att gå ifrån skolan några timmar, för att sedan komma tillbaka. För att hjälpa familjerna att ha råd att sända barnen till skolan, får alla barn varje månad Rs. 100 samt gratis böcker och skoluniform. Varje dag serveras även ett mål mat i skolan.

Undervisningen är uppdelad i tre olika nivåer, och eleverna börjar på den nivå som passar dem kunskapsmässigt. I varje klass går det således barn i olika åldrar. De olika nivåerna är:

- Primer I - För analfabeter samt de som slutade skolan efter första klass
- Primer II - För de som slutade skolan efter andra och tredje klass
- Primer III - För de som slutade skolan efter fjärde och femte klass

Barnen får ämneskunskaper i matematik, tamil, engelska och naturkunskap. Utöver detta får de även träning inom vissa yrkesområden, t.ex. sömnad och handarbete. Denna s.k. ”vocational education” syftar till att öka barnens framtida anställningsmöjligheter, och skall överensstämma med de möjligheter som finns lokalt. Ett annat syfte med denna träning är att stärka barnens självförtroende. (Informationshäfte om CHEERS).

För att göra undervisningen roligare och öka barnens vilja att lära, använder sig lärarna av s.k. ”joyful learning methods”. Som en del av denna metod försöker man göra klassrummen mer attraktiva genom väggmålningar och bilder. I undervisningen blandar man även in sånger, lekar och andra övningar. Lärarna på dessa skolor har även ett ansvar att regelbundet träffa föräldrarna till barnen, för att motivera dem att fortsätta skicka barnen till skolan. (Ibid).

Rani Peter menar att det på skolan inte bara handlar om att utbilda barnen. Mycket tid måste även läggas på att förändra deras beteende. Ibland har det varit så att det är barnet som har stått för en stor del av familjens inkomst. Föräldrarna har fått betala barnet om pengar och det har till viss del fått rollen som överhuvud i familjen. Barnet har genom detta förändrats och har inte längre samma beteende som ”vanliga” barn. Ibland kan det därför vara svårt för det att uppföra sig som ett barn, och kan behöva hjälp med att hitta tillbaka till ett sådant beteende.

Målet är att barnen, efter att ha studerat ca ett år i CHEERS skola, har inhämtat så mycket kunskap att de kan gå över till en ”vanlig” skola. Barnen får då med sig böcker, skrivblock, pennor o.s.v. för att använda vid undervisningen där. Av de 1500 barn som studerade på CHEERS skolor under 95/96 fick 36 barn gå vidare till ”vanliga” skolor. Majoriteten av de resterande barnen fortsatte ytterligare tid i specialskolor. Av de 1500 barn som studerade 98/99 var det 562 barn som kunde gå vidare. (Informationshäfte om CHEERS).

Skolorna inspekteras regelbundet av Rani Peter och varje år görs en utvärdering av alla barn som omfattas av projektet. Rani Peter menar att 84 % av barnen fortsätter sin utbildning, antingen inom någon av CHEERS skolor eller i en ”vanlig” skola. Hon säger sig vara mycket nöjd med detta resultat.

5.3.2 Övriga åtgärder

Självhjälpsgrupper för mödrar till barnen i CHEERS skolor, har startats av CHEERS för att uppmuntra föräldrarna att spara pengar. I Trichydistriktet finns nu 40 olika grupper med 684 medlemmar. Varje månad betalar kvinnorna in en liten summa till gruppen, och har sedan möjlighet att låna pengar från den gemensamma kassan om de är i behov av det. Det finns vissa regler som medlemmarna i gruppen måste följa och dessa är bl.a.:

- Att inte tillåta något barnarbete i byn där de bor
- Att se till så att deras barn får utbildning
- Att organisera utbildningscirkel där icke-utbildade i kommunen kan få utbildning
- Att själva delta i dessa cirkel samt motivera andra invånare att delta för att bli läs- och skrivkunniga
- Att alltid vara beredda att hjälpa varandra inom gruppen.

(Informationshäfte om CHEERS)

Rani Peter berättar att CHEERS även anordnar s.k. "awareness camps" i Trichydistriktet för att få föräldrar och allmänhet uppmärksamma på problemet, samt förstå vilka konsekvenser det kan få för barnen och för samhället. Hittills har man anordnat närmare 100 "awareness camps" och för att nå ut använder man sig mycket av drama, debatter, processioner och danser.

CHEERS samarbetar med andra distrikt för att utbyta erfarenheter och idéer kring barnarbetsförebyggande arbete. Man ger även förslag till regeringen på hur man kan arbeta förebyggande.

5.4 SEVAI

SEVAI står för Society for Education Village Action and Improvement. SEVAI är en frivilligorganisation som startades av Dr. Govindaraju den 7 oktober 1975. Förutom att förebygga barnarbete arbetar SEVAI i huvudsak med:

- Utbildning och utveckling av yrkesskicklighet för de unga ute i byarna
- Ekonomiska och sociala välfärdsprogram riktade till barn, kvinnor och gamla

- Utbildning i ledarskap för ungdomar och kvinnor
- Att bygga hus för hemlösa i byarna
- Förbättring av hälsa och sanitära anläggningar

För närvarande arbetar SEVAI i 362 byar i fyra olika distrikt, varav Trichy är ett. Man uppskattar idag att man täcker en population på ca 100 000 människor. Projekten finansieras genom inkomstgenererande aktiviteter, samt genom jordbruksodlingar. (Action report, SEVAI).

5.4.1 Skolor för barnarbetare

SEVAI har 50 specialskolor som har undervisning på kvällstid för barn som arbetar. Barnen studerar i genomsnitt tre timmar varje kväll. Det innebär att alla barnen som är med i SEVAI:s projekt fortfarande arbetar under dagen. Dr Govindaraju, förklarar detta på följande sätt: *"It has to be a slow process. We want all the children to attend school even during daytime, but it's impossible for them to stop working immediately."*

Dr. Govindaraju berättar att eleverna går i specialskolor under max tre år, därefter är det meningen att de ska slussas vidare till vanliga skolor. Två lärare arbetar på varje skola, de tjänar Rs. 300 i månaden. Ämnena som eleverna läser i skolan är tamil, matematik, naturvetenskap och lite engelska. Man har även precis som CHEERS s.k. "vocational education" där eleverna tränas i praktiska kunskaper.

Barnen lär sig endast ett fåtal tamilska bokstäver i specialskolorna, bara så många att de ska kunna klara sig i den vanliga skolan. Personligen tror Dr. Govindaraju inte på att skicka de här eleverna till "vanliga skolor". Han menar att regeringen anser sig ha lyckats med barnen bara genom att de har slussats vidare till "vanliga skolor", men att det inte är riktigt så enkelt. Man måste ge de här barnen den tid det tar för dem att lära sig och det är viktigt att tänka på att de har en erfarenhet med sig som andra barn inte har. De behöver därför ha särskilt stöd och tillgång till speciella böcker.

Inom SEVAI gör man ingen regelbunden uppföljning på vad som händer med barnen när de lämnar specialskolorna och går till "vanliga skolor". Dr. Govindaraju säger att det då istället blir lärarna i de vanliga skolorna som får ta över ansvaret för barnen.

I juni ska SEVAI starta upp ytterligare 10 specialskolor och Dr. Govindaraju menar att det finns mycket kvar att göra när det gäller barnarbete: *"We have not achieved the purpose yet,*

there are still a lot of children that are not enrolled in the project, which means there's still a lot to do."

5.4.2 Övriga åtgärder

Dr. Govindaraju betonar att man i SEVAI förutom utbildning också satsar mycket på självhjälsgrupper för föräldrar till barn som arbetar. SEVAI driver idag 1764 självhjälsgrupper. I dessa grupper finns 26 415 mödrar, och i 250 av grupperna finns också ett visst antal män. Det är ungefär 20 personer i varje grupp. Varje gruppmedlem sparar varje månad en liten summa pengar. Efterhand kan de sedan låna fyra gånger så mycket som de har sparat. Räntan är mycket låg eller ingen alls. Tanken är att föräldrarna ska kunna använda pengarna för att så småningom kunna starta eget. Företagen som startas upp kan t.ex. vara grönsaksodlingar och djurskötsel. Det är vanligt att föräldrarna går samman och bildar kooperativ. När de har fått ihop tillräckligt med pengar är det meningen att de ska betala tillbaka lånet, och enligt Dr Govindaraju gör alla det. Resultatet som man vill uppnå med det här är att föräldrarna själva ska kunna försörja familjen, så att inte barnen behöver ta ansvar för att de ska kunna klara sig ekonomiskt.

Till skillnad från CHEERS kompenserar inte SEVAI föräldrarna för att de förlorar inkomst i och med att barnen går i skolan istället för att arbeta. Dr. Govindaraju menar att orsaken till detta är att man inte vill att föräldrarna ska skicka barnen till skolan p.g.a. att de får pengar, utan för att de ser ett syfte med det. Det är ett krav att föräldrarna i självhjälsgrupperna skickar sina barn till skolan.

Precis som CHEERS anordnar SEVAI även "awareness camps" för att göra föräldrar och allmänhet uppmärksamma på problemet barnarbete.

5.5 Har projektens arbetssätt stöd i forskning?

Det är tydligt att de två projekt som vi har studerat använder sig av i stort sett liknande metoder för att förebygga barnarbete. De har båda valt att framförallt satsa på utbildning som åtgärd mot problemet. Som vi tidigare sett i kapitel 4, anser både forskare och de vi har intervjuat att utbildning är ett av de mest effektiva medlen i kampen mot barnarbete. Bl.a. pekar man på att fler skolor krävs för att alla barn skall få tillgång till utbildning, Totalt har de projekt vi har studerat upprättat 88 specialskolor i Trichydistriktet, varav de flesta är belägna ute i byar på landsbygden. Detta innebär att fler barn har fått tillgång till utbildning. Forskare menar även att undervisningen måste bli intressantare och roligare för att på så sätt locka

barnen till skolan. Ett sätt att göra detta skulle kunna vara det CHEERS kallar ”joyful learning”.

Ett av skälen till att föräldrar låter sina barn arbeta istället för att gå i skolan, har i kapitel 4 visat sig vara förlusten av barnens arbetsinkomst. Detta försöker man i CHEERS kompensera genom att distribuera gratis skolmaterial till barnen, samt ett bidrag på Rs. 100 till föräldrarna. Som vi tidigare sett är en sådan compensation något som får stöd även i forskning. SEVAI använder sig som sagt inte av denna metod, då man anser att pengar inte skall vara ett skäl till att skicka barnen till skolan. Tanken bakom detta anser vi är god, men i realiteten är det ett stort slag för familjens ekonomi, då barnen slutar arbeta. Kanske är det därför nödvändigt att ersätta familjen ekonomiskt. Ersättningen familjen får från CHEERS är dock mycket liten jämfört med den inkomst de förlorar. Då barnen tjänar ca Rs. 40 per dag innebär det att ersättningen på Rs. 100 per månad i praktiken endast täcker två och en halv dags inkomst.

Som vi sett är det fortfarande många barn som arbetar trots att de går i skolan. Detta menar projektledarna är nödvändigt, då familjen fortfarande är beroende av barnens inkomst. Man kanske kan säga att projekten till viss del stödjer detta, då barnen tillåts gå ifrån skolan för att sköta sina sysslor samt eftersom projekten anordnar kvällsskolor. Upplägget med kvällsskolor kan innebära något positivt då barnen i alla fall får en utbildning, men medverkar inte samtidigt skolorna på det här sättet till att barnarbete kan fortsätta att existera?

I kapitel 2 framgick att många barn som arbetar påverkas fysiskt p.g.a. stillasittande arbete, samt mentalt då de utsätts för alltför mycket stress och tvingas vara borta från sin familj hela dagen. Frågan är om inte effekterna på barnen kan bli ännu större om de har kvar sitt arbete samtidigt som de går i skolan. Risken är att arbete i kombination med skolgång skulle kunna medföra ännu mer stillasittande och stress för barnen.

Inom båda projekten använder man sig av s.k. ”vocational education”. Att man väljer att utbilda fattiga barn i praktiska göromål är något vi i kapitel 4 kunde läsa att Dr. Stanley förespråkade. På detta sätt anser han att det finns mindre risk för att de ska bli exploaterade i framtiden. Att man väljer att utbilda barnarbetare på detta sätt, skulle även kunna vara ett uttryck för det synsätt som har sitt ursprung i det gamla kastsystemet. I kapitel 4 framgick att många sedan länge anser att fattigas uppgift i livet är att arbeta praktiskt och att de därför inte behöver utbildning.

Förutom utbildning, satsar de båda projekten på självhjälpsgrupper för föräldrar till barn som arbetar. Detta gör man för att lära föräldrarna att bättre hantera sin ekonomi. I kapitel 3 framgick det att fattigdom är en av de största anledningarna till barnarbete, vilket poängteras av både forskare och våra intervjupersoner. Det framkommer även att det är viktigt att på

olika sätt styrka de fattiga så att de själva kan ta sig ur fattigdomen. Ett sätt att göra detta menar man vore att ge de fattiga större möjligheter att kunna ta lån. Detta är något som man både i CHEERS och SEVAI: s självhjälsgrupper arbetar för.

Både forskning och många av de vi har intervjuat menar att det är viktigt att öka medvetenheten om barnarbete bland allmänheten, så att de lägger större vikt vid problemet. Som vi tidigare har beskrivit försöker man i projekten öka medvetenheten i samhället genom att anordna s.k. ”awareness camps”.

5.6 Sammanfattning

I kapitlet har det framkommit att de två projekt vi undersökt i stort sett arbetar på samma sätt för att förebygga barnarbete. Båda satsar framförallt på utbildning i form av specialskolor för barnarbetare. I båda skolorna läser barnen grundläggande ämnen, men har även s.k. ”vocational education”, där de lär sig att arbeta praktiskt. Föräldrarna till barnen i CHEERS projekt får ersättning för att barnen går i skolan, denna metod använder sig dock inte SEVAI av. Båda projekten har som mål att barnen i deras skolor skall ha inhämtat så mycket kunskap, att de så småningom skall kunna börja i ”vanliga” skolor.

Båda projekten anordnar självhjälsgrupper för föräldrar till barn som arbetar för att lära dem att bättre hantera sin ekonomi. Från grupperna har föräldrarna även möjlighet att låna en summa pengar till mycket låg ränta. Framförallt SEVAI satsar mycket på självhjälsgrupper.

För att öka medvetenheten hos allmänheten anordnar projekten även olika ”awareness camps”.

I mångt och mycket överensstämmer projektens åtgärder med vad som i våra tidigare kapitel framkommit är nödvändigt för att förebygga barnarbete. Både tidigare forskning samt de vi har intervjuat, har betonat utbildningens betydelse för att angripa problemet. Genom projektens självhjälsgrupper försöker de bekämpa fattigdomen bland familjerna. Även detta är något som får stöd i forskning, då denna visar att fattigdomen är en av huvudorsakerna till att barnarbete existerar.

Även om barnen i projekten numera får undervisning, innebär inte detta att man lyckats med att få alla barnen att sluta arbeta. På ett sätt skulle man kanske kunna säga att projekten stödjer att barnen fortsätter arbeta, då de i själva verket reglerar undervisningen efter barnens arbetstider.

6. RESULTATSAMMANFATTNING

Hur väl utbrett barnarbete är i Indien är har varit svårt att fastställa p.g.a. bristande statistik, men vi har kunnat konstatera att det är ett stort antal barn det rör sig om. Det har tydligt visat sig att barnarbetets existens får effekter på samhället i form av fattigdom och sociala problem. Forskning har även visat att barnens mentala, sociala och fysiska utveckling påverkas negativt.

Att fattigdomen i Indien är en av de största orsakerna till att barnarbete existerar är uppenbart. Men även faktorer som traditionella förväntningar, brister i utbildningssystemet och det faktum att barn är lätta att exploatera, spelar en stor roll för barnarbetets existens.

Många menar att då barnarbete har så många bakomliggande faktorer, kan man inte endast använda sig av en lösning för att eliminera det. Att fattigdomen måste utplånas innan barnarbete kan försvinna, är något som alla parter är överens om. Man pekar även på att lagarna samt implementeringen av dessa måste förbättras, då det finns tydliga problem i såväl lagstiftning som implementering. De flesta menar att ansvaret för att barnarbete existerar ligger hos regeringen.

De projekt vi har studerat under våra fallstudier arbetar främst med utbildning för att förebygga barnarbete. Även självhjälpsgrupper och s.k. "awareness camps" är metoder som de använder sig av i sitt arbete. Vi har funnit att projektens arbetssätt får stöd i forskning angående åtgärder mot barnarbete.

7. KOMMER BARNARBETE FÖRGÅ ELLER BESTÅ?

Det vi upplevde som mest påtagligt i vår undersökning i Indien, var vilket enormt komplext problem barnarbete är. Det är tydligt att det inte finns någon enkel förklaring till varför barnarbete existerar. För att kunna förstå problemet går det därför inte att enbart fokusera på en faktor utan det är nödvändigt att se det ur ett brett perspektiv.

De orsaker vi belyst i vårt arbete bottnar mycket i Indiens ekonomiska och sociala system, och präglar således hela det indiska samhället. Då Indien sedan länge haft en tradition där det framförallt varit familjen som utgjort individens skyddsnät, har det kanske inte varit naturligt

för staten att bygga upp ett fungerande välfärdssystem. Som situationen ser ut idag, där 35 % av Indiens befolkning lever under FN:s fattigdomsstreck, går det inte att kräva att man enbart ska tvingas förlita sig på familjens resurser för att få sin sociala situation tryggad. Om barnarbete någonsin ska kunna försvinna, anser vi att det är nödvändigt att staten till viss del tar över det ansvar som tidigare legat på familjen. Om hela ansvaret även i fortsättningen läggs på familjen, kommer många precis som nu tvingas skicka sina barn till arbete för att trygga sin försörjning.

I vår undersökning har det tydligt framkommit att forskare samt de personer vi intervjuat, med få undantag, är mycket kritiskt inställda till hur politikerna i Indien hanterar problemet med barnarbete. Att de inte har något förtroende för de som styr landet är mycket tydligt. Om detta är något som är representativt för hela Indiens befolkning vågar vi inte svara på, men enligt vad vi erfar verkar detta vara en vanlig åsikt bland många indier. Om det är så att befolkningen ifrågasätter politikernas kompetens, kan det medföra att det blir svårare för politikerna att genomföra sina beslut.

De projekt vi har besökt har framförallt valt att satsa på utbildning för att lösa problemet med barnarbete. Det är en metod som även forskare förespråkar. Men när vi har studerat problemet har vi ofta känt frustration över att man i stort sett bara riktar åtgärderna mot barnarbetarna och deras familjer utan att samtidigt sätta in åtgärder mot de som utnyttjar barnen. Som vi tidigare berättat i kapitel 5 gjordes 1995 en undersökning i Trichy där man identifierade över 4000 barnarbetare. Trots att man alltså vet att dessa barn har exploaterats av arbetsgivare, har det så vitt vi vet inte gjorts några allvarliga ansträngningar att ställa dem till svars. Om de skyldiga hade dömts till böter enligt "The Child Labour Act", hade den ekonomiska situationen i barnens familjer förbättrats avsevärt och barnen hade kanske inte behövt arbeta i fortsättningen. Kanske är anledningen till att man inte sätter in åtgärder mot arbetsgivarna, att korruptionen är så utbredd. Många gånger under vår tid i Indien upplevde vi att korruption sågs som en helt naturlig del i det indiska samhället, och att man därför inte ansåg att det var värt att ingripa mot arbetsgivarna.

Kanske är det så att barnarbete bara är en fas i Indiens utveckling och att det automatiskt kommer att försvinna i takt med att landet får det bättre ekonomiskt. Mycket tyder dock på att så inte är fallet. Trots att Indiens BNP under de senaste åren har ökat och tillväxten inom den finansiella sektorn ger sken av att Indiens ekonomi går mycket bra, verkar detta inte påverka fattigdomen bland befolkningen. Under 90-talet har klyftorna ökat enormt och Indien har fått en miljon nya miljonärer, samtidigt som ytterligare 56 miljoner har sjunkit under fattigdomsstrecket. (Sydasien nr 2, 2000). För att Indiens förbättrade ekonomi ska kunna

komma alla till del, anser vi att det framförallt är inom tre områden som det krävs radikala förändringar:

- Socialpolitiken måste förbättras så att omfördelningen i landet ökar. Detta är absolut nödvändigt för att klyftorna i landet skall minska.

- Vi anser även att det är av största vikt att det tas krafttag mot den utbredda korruptionen i samhället. Gör man inte det kommer de rika kunna fortsätta att dra fördel av sina höga positioner i samhället på de fattigas bekostnad.

- Den kanske svåraste uppgiften för Indien blir dock att bekämpa det så djupt rotade kastsystemet. Som vi tidigare beskrivit präglar denna tradition fortfarande levnadsförhållandena i Indien och legitimerar i stor utsträckning att orättvisorna i samhället kan fortgå. Så länge det ses som vissa människors lott att vara fattiga, tror vi att mycket lite kommer att kunna göras.

Det är tydligt att det kommer att bli svårt för Indien att bekämpa fattigdomen bland befolkningen. Lyckas man inte med det tror vi inte att barnarbetet försvinner. Så länge som föräldrar tvingas välja mellan att skicka sina barn att arbeta eller att svälta, kommer valet för dem att vara både logiskt och enkelt.

Frågan är dock om politiker och allmänhet över huvud taget vill att barnarbete skall försvinna. Sett ur västvärldens perspektiv är barnarbete främst en moralisk fråga. Det är lätt att glömma att det för u-länderna handlar om så mycket mer än moral. Om 20 % av Indiens BNP grundar sig på barnarbete och 8 % av arbetskraften består av barn, skulle en eliminering av barnarbete innebära ett kraftigt slag mot Indiens ekonomi, åtminstone kortsiktigt. Är politikerna verkligen beredda att betala det priset? Är det över huvud taget rätt att ingripa mot ett problem som försörjer så stor del av Indiens befolkning?

KÄLLFÖRTECKNING

Referenser

Monografier

Boyden, Jo & Ling, Birgitta & Myers, William (1998) *What works for working children*. James Hurst Company.

Furubrant, Kerstin (1998) *Indien i fickformat*. Stockholm: Utrikespolitiska institutet.

Menta, P.L & Jaswal, S.S (1996) *Child labour and the law*. New Dehli: Deep and deep Publications.

Mokvist, Annika (2000) *A report on child labour and the attempts to implement the National Child Labour Programme in Tamil Nadu, India*. Uppsala: Uppsala Universitet.

Murthy, V. Thiru (2000) *Empathy not sympathy*. Trichy.

Reddy, Y.S (1999) *Child labour*. New Dehli: Anmol Publications.

Robson, Colin (2000) *Real world research*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd.

Shah, Nazir Ahmad (1992) *Child labour in India*. New Dehli: Anmol publications.

Shankar, Jogan (1993) *Social problems and welfare in India*. New Dehli: Ashish Publishing House.

Thurén, Torsten (1998) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber AB.

Tidskriftsartiklar

Eklund, Lars & Sandström Blyme, Katarina (2000) "När ska bubblan spricka?". *Sydasiens tidskrift nr 2..*

Sharma, Deepshikha (2000) "Child labour – a lost future". *Competition wizard*.

Övriga källor

Broschyrer och informationsmaterial

Towards eradication of child labour in Tiruchirapalli District, Tamil Nadu (CHEERS)

Action report (SEVAI)

Intervjuer

Rani Peter, (Project director of CHEERS, Trichy), 28 mars 2001.

Thiru V. Murthy, (District Collector of Trichy), 29 mars 2001.

Personal p å Ambikapuram Special School, Trichy, 29 mars 2001.

Zion Paul, (Professor of economics at Bishop Heber College, Trichy), 30 mars 2001.

Dr. K. Govindaraju, (Director of SEVAI, Trichy), 31 mars 2001.

Dr. Selwyn Stanley, (Head of department of Social work at Bishop Heber College, Trichy), 3 april 2001.

INTERVJUMALL

Rani Peter, Project director of CHEERS,

Dr. K Govindaraju, Director of SEVAI.

1. Name and occupation?
2. What do you think are the reasons to Child labour?
3. Who are the actors behind Child labour?
4. Why do you think employers use children?
5. How is it that employers can use children, even though it is prohibited by the law?
6. Is there anything done by the government or by the NGO:s to find employers who are breaking the law?
7. Do you think the government takes the problem seriously?
8. What happens to the employer if the government finds out that he or she is using children?
9. What is the difference between Child labour and Child work?
10. How is the Child labour situation in the Trichy district compared to the rest of India?
11. Which are the main sectors where children work in Trichy?
12. What is done in the Trichy district to prevent Child labour?
13. Could you tell us about the projects in CHEERS / SEVAI?
14. What is the aim with this project?
15. How do you get in contact with the children?
16. How are the projects financed?
17. What do you do in CHEERS / SEVAI except for educating the children?
18. What kind of help goes to the families so that they can afford to send their children to school?
19. How do you know that you have succeeded? Do you evaluate what happen to the children when they have finished the project?
20. Do you think you have achieved the purpose?
21. What do you think has to happen before Child labour could be eradicated?

INTERVJUMALL

Zion Paul, Professor of economics at Bishop Heber College in Trichy

Dr. Selwyn Stanley, Head of department of Social work at Bishop Heber College in Trichy.

1. Name and occupation?
2. What do you think are the reasons to Child labour?
3. Why do you think employers use children?
4. Is Child labour only a negative thing for society?
5. Seen from an economical / social aspect, how does Child labour affect the society?
6. Who is, according to you, responsible to Child labour?
7. Do you think the government takes the problem seriously? If not, what do you think it has to do?
8. How is it that employers can use children, even though it is prohibited by the law?
9. Would the unemployment in India be reduced if Child labour would be eradicated?
(Zion Paul)
10. What do you think is the solution to Child labour?
11. What do you think has to happen before Child labour could be eradicated?

INTERVJUMALL

Thiru V. Murphy, District collector of Trichy.

1. Name and occupation?
2. What do you think are the reasons to Child labour?
3. How is the situation in Trichy compared to other parts of India?
4. What do you think is the solution to Child labour?
5. What do you do here in Trichy to prevent Child labour?

INTERVJUMALL

Frågor ställda till personal vid ett besök på Ambikapuram Special School, Katur i Trichy.

1. Could you tell us about the school?
2. How is the school organised?
3. How is the school financed?
4. For how long do the children attend the special school?
5. Which subjects do the children take?
6. What do you think are the reasons to Child labour?
7. Why do you think the employers who use children do not get punished?
8. What do you think is the solution to Child labour?
9. Do you think Child labour could ever be eradicated?

Lunds universitet
Socialhögskolan
Komparativ socialpolitik
Vårterminen 2001

Born to Work

En studie av barnarbete i Indien

Författare: Maria Edvardsson

Anna Widlund

Handledare: Lars Harrysson